

<http://physicsweb.org/article/news/8/10/7>

2004/10/11

یک مدل برای اثر انگشت

هر کسی یک دسته اثربارانگشت خاص خودش دارد. اما دانش‌پیشه‌ها هنوز دقیقاً نمی‌دانند این اثربارانگشت‌ها چه طور درست می‌شوند. دو ریاضیات‌کاربردی‌پیشه در ایالات متحده مدلی بار آورده‌اند که می‌تواند نقش‌های واقعی ی اثربارانگشت درست کند. از این مدل بر می‌آید منشی اثر انگشت‌تنش‌ها بی‌است که هنگامی که جنین در رحم است، در لایه‌ها بی‌از پوست ایجاد می‌شود. شاید تناایح این پژوهش، در علوم حقوقی کاربرد داشته باشد [1].

پوست از چندین لایه تشکیل شده است، از جمله لایه‌ی جداکننده که لایه‌ی بیرونی (بشره) را از لایه‌ی درونی جدا می‌کند. بارآمدن اثربارانگشت زمانی شروع می‌شود که سن جنین حدوداً ده هفته است و در نیک انگشت‌ها، رشد لایه‌ی جداکننده سریع‌تر از رشد لایه‌ها بی‌دروزی و بیرونی می‌شود. این تنش لایه‌ی جداکننده را زیاد می‌کند و آن را به طرف درون چین می‌دهد. همین است که باعث چین‌خوردگی‌ها بی‌سطح پوست می‌شود. این توضیح را اولین بار دانش‌پیشه‌ی نروژی کریستین بُنْوی [2] در دهه‌ی 1920 پیش نهاد، اما بعداً فراموش شد.

میشائل کوکن [3] و الین نیویل [4] از دانش‌گاه آریزُنا [5]، مدلی بار آورده‌اند که در آن لایه‌ی جداکننده یک صفحه‌ی کشسان است که بین لایه‌ها بیرونی و درونی مقید شده. این دولایه هم با بسترها بی‌ازفرازهای جزئی‌غیرخطی مدل شده‌اند. به خاطر رشد تفاضلی‌ی صفحه‌ی کشسان (و این که این صفحه مقید است) یک تنش فشاری در این صفحه (که نماینده‌ی لایه‌ی جداکننده است) ایجاد می‌شود. اگر این تنش فشاری به حد کافی بزرگ شود، یک ناپایداری ی چین‌خوردگی رخ می‌دهد. این دانش‌پیشه‌ها این فرآیند را با کمینه‌کردن انرژی‌ی کشسانی‌ی کل سیستم‌شان

تحلیل کردند.

کوکن و نیویول می‌گویند نیروها ی مرزی (که در ناخن‌ها و تا ی انگشت‌ها تولید می‌شوند) چشمی اصلی ی تنش در نُک انگشت‌ها ی جنین درحال رشد است. آن‌ها ضمناً می‌گویند تنش زمان ی تولید می‌شود که نُک انگشت‌ها پمان کوچک می‌شود. این شروع بارآمدن اثربخش است. به این ترتیب چین خورده‌گی‌ها بی درست می‌شوند که عمود بر جهت تنش اند.

کوکن و نیویول ضمناً دریافتند تشکیل سه طرح اصلی ی اثربخش (کمان، حلقه، پیچ) به هندسه ی تُک انگشت هنگام منقبض شدن ش بسته‌گی دارد. پژوهش‌ها ی قبلی نشان داده اند مثلاً در نُک انگشت‌ها ی بسیارگرد پیچ درست می‌شود و در نُک انگشت‌ها ی تخت‌تر کمان. این دونفر دریافتند آن‌ها هم می‌توانند در شبیه‌سازی‌ها پیشان چنین نقش‌ها بی را بازنولید کنند.

آن‌ها بنا دارند بر نقیصه‌ها ی نقش‌ها متمرکز شوند، که در شناسایی از رو ی اثربخش مهم اند. از جمله ی این‌ها تمام‌شدن خط یا دوشاخه‌شدن است.

- [1] Europhysics Letters **68** 141
- [2] Kristine Bonnevie
- [3] Michael Kücken
- [4] Alan Newell
- [5] University of Arizona